

HATÁROZATOK

A TANÁCS (KKBP) 2017/1252 HATÁROZATA

(2017. július 11.)

a tömegpusztító fegyverek és hordozóeszközeik elterjedésének megakadályozásáról szóló 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat végrehajtásával összhangban a kémiai biztonság és védelem Ukrajnában való megerősítésének támogatásáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre és különösen annak 28. cikke (1) bekezdésére és 31. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének javaslatára,

mivel:

- (1) Az Európai Tanács 2003. december 12-én elfogadta a tömegpusztító fegyverek elterjedése elleni EU-stratégiát, amelynek II. fejezete tartalmazza az Unióban és harmadik országokban egyaránt meghozandó, e fegyverek elterjedése elleni küzdelemre irányuló intézkedések listáját.
- (2) Az Unió aktívan végrehajtja ezt a stratégiát, és érvényre juttatja a stratégia III. fejezetében felsorolt intézkedéseket, elsősorban a multilaterális intézmények által irányított konkrét projektek támogatására felszabadított pénzügyi források biztosításával, a tömegpusztító fegyverek elterjedése elleni intézkedések széles köréhez szükséges technikai segítségnyújtásnak és szakértelemnek az államok részére történő biztosításával, valamint az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) Biztonsági Tanácsa szerepének megerősítésével.
- (3) Az ENSZ Biztonsági Tanácsa 2004. április 28-án elfogadta az 1540 (2004) sz. határozatot (a továbbiakban: az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat), az első olyan nemzetközi okmányt, amely átfogó és egységes módon foglalkozik a tömegpusztító fegyverek és hordozóeszközeik, valamint a tömegpusztító fegyverekhez kapcsolódó anyagok kérdésével. Az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat valamennyi állam számára kötelezettségeket állapított meg, amelyek célja, hogy megakadályozzák a nem állami szereplőket abban, illetve visszatartsák őket attól, hogy ilyen fegyverekhez és a fegyverekhez kapcsolódó anyagokhoz jussanak. Az ENSZ Biztonsági Tanácsa az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozattal arról is határozott továbbá, hogy az államoknak olyan belföldi ellenőrzések létrehozását célzó, hatékony intézkedéseket kell hozniuk és végrehajtaniuk, amelyekkel megelőzhető a nukleáris, vegyi és biológiai fegyverek és hordozóeszközeik elterjedése, többek között a kapcsolódó anyagokra vonatkozó megfelelő ellenőrzések létrehozása révén.
- (4) A tömegpusztító fegyverek elterjedésének megakadályozása terén Ukrajna legfőbb prioritásai közé tartozik a vegyifegyver-tilalmi egyezmény és az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat egyetemes betartása és teljeskörű végrehajtása, különösen annak keretében, hogy a 2016–2017-es időszak alatt az ENSZ Biztonsági Tanácsának nem állandó tagja.
- (5) Az egyrészt az Európai Unió, az Európai Atomenergia-közösség és tagállamaik, másrészt Ukrajna közötti társulási megállapodást⁽¹⁾ (a továbbiakban: a társulási megállapodás) 2014. március 21-én és június 27-én írták alá. A társulási megállapodás előírja többek között az ukrán jogszabályoknak a vonatkozó uniós jogszabályokkal való gyorsított harmonizációját, például az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat átfogó végrehajtása előtt álló akadályok kiküszöbölésével összefüggésben. A társulási megállapodás bizonyos részei 2014 novemberében, illetve 2016 januárja óta ideiglenesen alkalmazandók.
- (6) Ukrajna kormányának a társulási megállapodás végrehajtását célzó, a 2014–2017 közötti időszakra szóló tervével összhangban Ukrajna elkötelezett a veszélyes anyagokat magukban foglaló súlyos balesetek ellenőrzésére vonatkozó szabályozás kidolgozása mellett. Az ukrán minisztertanács döntött továbbá arról, hogy javítani fogja a kémiai biztonság és védelem szintjét azáltal, hogy jogalkotási és szabályozási intézkedéseket dolgoz ki a veszélyes vegyi anyagok biztonságos kezelésével kapcsolatos követelményeknek való megfelelés és a veszélyes vegyipari termékek tiltott forgalmazásának megelőzése terén.

⁽¹⁾ Társulási megállapodás egyrészt az Európai Unió, az Európai Atomenergia-közösség és tagállamaik, másrészt Ukrajna között (HLL 161., 2014.5.29., 3. o.).

- (7) 2014. december 11-én és 12-én az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) az ENSZ Leszerelési Ügyek Hivatala (UNODA), az Ukrán Kémikusok Egyesülete (UCU) és a Nemzetközi Kémiai Biztonsági és Védelmi Központ (ICSS) támogatásával nemzeti kerekasztal-megbeszélést tartott Kijevben az ukrain kémiai biztonság és védelem területére vonatkozó képességekről, valamint az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat végrehajtásának előmozdítását is magában foglaló, Ukrainára vonatkozó integrált kémiai biztonsági és védelmi program (a továbbiakban: ICSSP) kidolgozásáról. A kerekasztal-megbeszélésen számos érdekelt fél vett részt Ukrajnából és a nemzetközi partnerek részéről, és a megbeszélés eredményét ajánlások elfogadásával hagyták jóvá.
- (8) 2015. február 24-től február 26-ig Bécsben tartották a vezető érdekelt feleknek és nemzetközi partnereknek az Ukrainára vonatkozó ICSSP kidolgozásával, és többek között az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat végrehajtásának előmozdításával foglalkozó találkozóját. Az Ukrajnából érkezett résztvevők megállapodtak az Ukrainára vonatkozó ICSSP ütemtervéről.
- (9) Ennek keretében az EBESZ Titkársága az ukrán illetékes hatóságokkal szoros együttműködésben projektjavaslatokat dolgozott ki, amelyeket a KKBK költségvetéséből történő finanszírozás céljából benyújtottak az Uniónak.
- (10) Az e határozat alapján megvalósítandó projektek technikai végrehajtásával az EBESZ Titkárságát kell megbízni,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

- (1) A béke és a biztonság, valamint a hatékony multilateralizmus globális és regionális szintű előmozdítása céljából az Unió törekszik az alábbi célok elérésére:
 - a) a béke és a biztonság megerősítése az Unióval szomszédos térségben azáltal, hogy az EBESZ-régióban és különösen Ukrajnában csökkenti az ellenőrzött és mérgező vegyi anyagok tiltott kereskedelme által jelentett veszélyt;
 - b) a hatékony multilateralizmus regionális szinten való támogatása az EBESZ arra irányuló tevékenységének támogatásával, hogy megerősítse az ukrán illetékes hatóságok arra vonatkozó képességeit, hogy az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat alapján fennálló kötelezettségekkel összhangban megelőzzék az ellenőrzött és mérgező vegyi anyagok tiltott kereskedelmét.
- (2) Az (1) bekezdésben említett célok megvalósítása érdekében az Unió megteszi a következő intézkedéseket:
 - a) a kémiai biztonságra és védelemre vonatkozó ukrán szabályozás javítása;
 - b) Ukrán Nemzeti Referenciaközpont létrehozása az ellenőrzött és mérgező vegyi anyagok azonosítása céljából;
 - c) az ellenőrzött és mérgező vegyi anyagok határokon átnyúló mozgására vonatkozó ellenőrzések szigorítása.

Az első albekezdésben említett intézkedések részletes leírása a mellékletben található.

2. cikk

- (1) E határozat végrehajtásáért az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviseelője (a továbbiakban: a főképviseelő) felel.
- (2) Az 1. cikk (2) bekezdése első albekezdésében említett intézkedések technikai végrehajtását az EBESZ Titkársága végzi. E feladatát a főképviseelő felügyelete alatt látja el. A főképviseelő e célból megkötí a szükséges megállapodásokat az EBESZ Titkárságával.

3. cikk

- (1) Az 1. cikk (2) bekezdése első albekezdésében említett intézkedések végrehajtását szolgáló pénzügyi referenciaösszeg 1 431 156,90 EUR.
- (2) Az (1) bekezdésben meghatározott összegből finanszírozott kiadásokat az Unió általános költségvetésére alkalmazandó eljárások és szabályok szerint kell kezelni.

(3) A (2) bekezdésben említett kiadások megfelelő kezelését a Bizottság felügyeli. E célból finanszírozási megállapodást köt az EBESZ Titkárságával. A megállapodásban rendelkezni kell arról, hogy az EBESZ Titkárságának biztosítania kell az uniós hozzájárulás láthatóságát annak mértékének megfelelően.

(4) A Bizottság törekszik a (3) bekezdésben említett finanszírozási megállapodásnak az e határozat hatálybalépését követő mielőbbi megkötésére. A Bizottság tájékoztatja a Tanácsot az ezen eljárás során esetlegesen felmerülő nehézségekről, valamint a finanszírozási megállapodás megkötésének időpontjáról.

4. cikk

A főképviselő e határozat végrehajtásáról jelentést tesz a Tanácsnak az EBESZ Titkársága által készített rendszeres jelentések alapján. Ezek a jelentések képezik a Tanács által végzett értékelés alapját. A Bizottság tájékoztatást nyújt az 1. cikk (2) bekezdése első albekezdésében említett intézkedések pénzügyi vonatkozásairól.

5. cikk

(1) Ez a határozat az elfogadásának napján lép hatályba.

(2) Ez a határozat a 3. cikk (3) bekezdésében említett finanszírozási megállapodás megkötését követően 36 hónappal, vagy amennyiben az elfogadása időpontját követően hat hónap alatt nem kerül sor finanszírozási megállapodás megkötésére, az elfogadása időpontját követően hat hónappal hatályát veszti.

Kelt Brüsszelben, 2017. július 11-én.

a Tanács részéről
az elnök
T. TÕNISTE

MELLÉKLET

A kémiai biztonság és védelem megerősítése Ukrajnában az Egyesült Nemzetek Szervezete Biztonsági Tanácsa 1540 (2004) sz. határozatával összhangban

1. Háttér-információk

Valós fenyegetéssé vált, hogy nem állami szereplők vegyi fegyvereket használnak, illetve vegyi anyagokat használnak fegyverként. Tekintettel a jelenlegi biztonsági környezetre a vegyi anyagok jogosulatlan használatának vagy a vegyipari létesítmények megtámadásának veszélye és kockázata komoly kihívást jelent Ukrajnában a biztonság, a gazdaság, az egészségügy és a természeti környezet vonatkozásában. Ezért az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), a Leszerelési Ügyek Hivatala (UNODA), az Ukrán Kémikusok Egyesülete (UCU) és Nemzetközi Kémiai Biztonsági és Védelmi Központ (ICSS) támogatásával 2014. december 11–12-én nemzeti kerekasztal-megbeszélést tartott Kijevben az ukrain kémiai biztonság és védelem területére vonatkozó képességekről, valamint az Egyesült Nemzetek Szervezete Biztonsági Tanácsa (ENSZ BT) 1540 (2004) sz. határozata végrehajtásának előmozdítását is magában foglaló, Ukrajnára vonatkozó, integrált kémiai biztonsági és védelmi program (a továbbiakban: ICSSP) kidolgozásáról.

E megbeszélést követő intézkedésként 2015. február 24-től február 26-ig Bécsben találkozót tartottak, amelynek témája az ICSSP kidolgozása volt. A nemzeti résztvevők megállapodtak az ICSSP ütemtervéről. Az ütemterv első szakaszában nemzetközi szakértők átfogó felülvizsgálatot végeztek a kémiai biztonság és védelem Ukrajnában fennálló helyzetéről (a továbbiakban: átfogó felülvizsgálat). Az átfogó felülvizsgálat keretében elemezték többek között a kémiai biztonságra és védelemre vonatkozó általános ukrán szakpolitikákat, a veszélyes vegyi anyagok szállításának biztonságát és védelmét, a veszélyes vegyi anyagok elemzésére szolgáló infrastruktúrát és műszaki képességeket, a veszélyes vegyi anyagok mozgásával kapcsolatos határ- és vámügyi ellenőrzéseket, valamint a vegyi anyagok nemzeti ipar általi előállításának, tárolásának és felhasználásának biztonságát és védelmét.

Ennek eredményeként az EBESZ három projektet dolgozott ki az Ukrajnára vonatkozó ICSSP támogatására. A projektek kidolgozására a megfelelő ukrán hatóságokkal együttműködésben került sor. Valamennyi projektet az egyrészt az Európai Unió, az Európai Atomenergia-közösség és tagállamaik, másrészt Ukrajna közötti társulási megállapodás (a továbbiakban: a társulási megállapodás) végrehajtását célzó terv megfelelő rendelkezéseivel összhangban hajtják végre.

2. Célkitűzések

E határozat általános célja, hogy – jelentősen hozzájárulva az ICSSP-hez – az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozattal és a társulási megállapodással összhangban támogassa a kémiai biztonság és védelem Ukrajnában való megerősítését célzó EBESZ-projektek. E határozat különösen arra irányul, hogy csökkentse az ellenőrzött és mérgező vegyi anyagok tiltott kereskedelme által az EBESZ-régiót, mindenekelőtt Ukrajnát fenyegető veszélyt, előmozdítva ezáltal a békét és a biztonságot az Unió szomszédságában.

3. A projektek leírása

3.1. 1. projekt: A kémiai biztonságra és védelemre vonatkozó ukrán szabályozás javítása

3.1.1. A projekt célja

— Az ICSSP részeként és összhangban az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat alapján fennálló kötelezettségekkel, a kémiai biztonsággal és védelemmel kapcsolatos ukrán jogi és szabályozási alap tökéletesítése.

3.1.2. A projekt leírása

— Az ukrán kormányzati szervek arra irányuló támogatása érdekében, hogy kezelni tudják a mérgező vegyi anyagokkal történő visszaélés jelentette veszélyeket, az EBESZ és az ukrán illetékes hatóságok négy olyan kiemelt dokumentumot jelöltek meg, amelyek a kémiai biztonságra és védelemre vonatkozó jogszabályok javításával kapcsolatosak:

— a vegyipari termékek megbízható és biztonságos kezelésére vonatkozó műszaki előírás,

— a veszélyes vegyi anyagok osztályozására és címkézésére vonatkozó műszaki előírás,

— a nagy kockázatot jelentő intézményekről szóló ukrán törvény módosítása,

— a nagy kockázatot jelentő intézmények azonosításáról és a velük kapcsolatos védelmi nyilatkozatról szóló ukrán minisztertanácsi rendelet.

3.1.3. A projekt várt eredményei

- A projekt keretében elkészítik a 3.1.2. pontban említett négy dokumentumot a szabályozási és jogalkotási keretbe történő beillesztésük céljából.

3.1.4. A projekt kedvezményezettjei

- Ukrajna Gazdaságfejlesztési és Kereskedelmi Minisztériuma
- Ukrajna Állami Vészhelyzeti Szolgálat

3.2. 2. projekt: Ukrán Nemzeti Referenciaközpont létrehozása az ellenőrzött és a mérgező vegyi anyagok azonosítása céljából

3.2.1. A projekt célja

- A mérgező vegyi anyagok és prekursoraik beazonosítására, valamint az ezekkel történő visszaélések kriminálisvizsgálására irányulóan az ukrán hatóságok képességeinek megerősítése, az ICSSP részeként és összhangban az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat alapján fennálló kötelezettségekkel.

3.2.2. A projekt leírása

- Az átfogó felülvizsgálatban szereplő, az ukrán egészségügyi minisztérium által jóváhagyott ajánlásnak megfelelően, egy már meglévő kutatóközpontra építve létre lehetne hozni egy nemzeti referenciaközpontot. Ugyanakkor e kutatóközpont laboratóriumi tekintetében hiányoznak a következők: megfelelő szabályozási alap, az érdekelt hatóságok és a magánszektor számára nyújtott szolgáltatásokra vonatkozó eljárási standardok, valamint a veszélyes vegyi anyagok pontos és megbízható kimutatására és azonosítására szolgáló speciális nagy felbontású kémiai elemző eszközök. A projekt ezért támogatást fog nyújtani egy minden tekintetben működőképes nemzeti referenciaközpont létrehozásához, beleértve a nagy felbontású kémiai elemző eszközök beszerzését és a laboratóriumi személyzet megfelelő képzését is.

3.2.3. A projekt várt eredményei

- Az ellenőrzött és mérgező vegyi anyagok azonosítása céljából létrejön a nemzeti referenciaközpont, amely integrálódik a vegyi fenyegetésekre reagáló nemzeti és nemzetközi rendszerekbe.
- Korszerűsítik a kutatóközpont laboratóriumi berendezéseit.
- A nemzeti referenciaközpont a nemzetközi hálózat részévé válik.
- Képzett laboratóriumi személyzet.

3.2.4. A projekt kedvezményezettjei

- Ukrajna Egészségügyi Minisztériuma

3.3. 3. projekt: Az ellenőrzött és mérgező vegyi anyagok határokon átnyúló mozgására vonatkozó ellenőrzések szigorítása

3.3.1. A projekt célja

- Az Ukrainán áthaladó vegyi anyagok szigorúbb ellenőrzése a határokon és szorosabb nyomon követésük, összhangban az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat alapján fennálló kötelezettségekkel.

3.3.2. A projekt leírása

- Az átfogó felülvizsgálat rámutatott arra, hogy szigorítani kell a mérgező vegyi anyagok határokon átnyúló mozgásának belső ellenőrzését, és meg kell erősíteni az erre szolgáló nemzeti kapacitásokat. Így a projekt célja, hogy megfelelően kialakított nemzeti képzési rendszerek jöjjenek létre, és hogy az ukrán állami határokon áthaladó, ellenőrzött és mérgező vegyi anyagok kimutatása és azonosítása tekintetében képzést kapjanak az ukrán állami határőrszolgálat és adóhatóság oktatói. Az uniós standardokkal harmonizált nemzeti eljárási standardok kidolgozása, a vonatkozó nemzetközi standardok és gyakorlatok átvétele, szimulációs gyakorlatok és a határokon végzett terepgyakorlatok stb. révén a projekt keretében az ukrán hatóságok fenntartható tudást és bevált gyakorlatokat kapnak az ellenőrzött és mérgező vegyi anyagokkal kapcsolatos kémiai biztonságra és védelemre, valamint válságkezelésre vonatkozó eljárások tekintetében. A projekt hozzájárul továbbá az exportellenőrzés javításához azáltal, hogy az ukrán vámhatóságok érvényre juttatják a kettős felhasználású termékek uniós ellenőrzési jegyzékét.

- Az átfogó felülvizsgálatban a következő intervenciók területeket jelölték meg:
 - az ország területén tranzitforgalom keretében áthaladó vegyi anyagok elemzése és nyomon követése,
 - határellenőrzés és -forgalom,
 - oktatás és figyelemfelhívás,
 - a kémiai biztonsággal és védelemmel kapcsolatos igazgatási és működési szabályozás kialakítása,
 - a tranzitforgalom során bekövetkező balesetekre való vészhelyzeti reagálás.

3.3.3. A projekt várt eredményei

- Kidolgozott nemzeti képzési programok az ukrán állami adóhatóság és határőrszolgálat részére a következőkre vonatkozó eljárások tekintetében: kémiai biztonság és védelem, valamint válságkezelés az ellenőrzött és veszélyes vegyi anyagok szárazföldi határátkelőhelyeken, tengeri kikötőkön, illetve repülőtereken keresztül történő, határokon átnyúló mozgása során.
- Képzett személyzet szabályozói, vezetői és operatív szinten, beleértve az ukrán állami adóhatóság, az ukrán határőrszolgálat és a szállítási hatóságok nemzeti oktatóit is.
- Szigorúbb exportellenőrzés és megerősített végrehajtási kapacitások az ellenőrzött és veszélyes vegyi anyagok szárazföldi határátkelőhelyeken, tengeri kikötőkön, illetve repülőtereken keresztül történő, határokon átnyúló mozgásának ellenőrzése érdekében.

3.3.4. A projekt kedvezményezettjei

- Ukrán Állami Adóhatóság
- Ukrán Állami Határőrszolgálat

4. Igazgatási támogatás a projektek végrehajtásához

Az ukrán partnerek közötti együttműködési keret kiszélesítése érdekében az EBESZ Titkárságán és az EBESZ ukrainai projektkoordinációs hivatalában külön személyzet fogja koordinálni és irányítani a projekttel kapcsolatos, a 3. pontban említett tevékenységeket, többek között új releváns projektjavaslatok és nemzeti intézkedések kidolgozása révén.

A támogató személyzet a következő feladatokat fogja ellátni:

- a projektek irányítása a projektciklus valamennyi fázisán keresztül,
- a projektek napi szintű pénzügyi felügyelete,
- technikai és jogi szakértelem biztosítása, a nagyobb közbeszerzések támogatása, más nemzetközi szervezetek bevonása, a jóváhagyott projektek eredményeivel kapcsolatos minőségbiztosítás és minőség-ellenőrzés, jelentéstétel az Uniónak a kémiai biztonsági és védelmi programmal kapcsolatos valamennyi tevékenységről,
- az ukrán hatóságok támogatása abban, hogy az integrált kémiai biztonsági és védelmi program keretében új nemzeti intézkedéseket dolgozzanak ki az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozattal összhangban.

5. Időtartam

A projektek becsült teljes időtartama 36 hónap.

6. Technikai végrehajtó szerv

E határozat technikai végrehajtására az EBESZ Titkársága kap megbízást. Az EBESZ Titkársága más nemzetközi szervezetekkel és ügynökségekkel együttműködésben hajtja végre az e határozat szerinti tevékenységeket, különösen a Vegyifegyver-tilalmi Szervezet tevékenységeivel való hatékony szinergia biztosítása, valamint a megkettőződés elkerülése érdekében, összhangban a vegyifegyver-tilalmi egyezményel.

7. Jelentéstétel

Az EBESZ Titkársága rendszeresen, valamint a fent leírt egyes tevékenységek befejezését követően jelentést készít. A végleges jelentéseket legkésőbb hat héttel az adott tevékenység befejezését követően be kell nyújtani az Unió részére.

8. Irányítóbizottság

E projekt irányítóbizottságát a főképvisező képviselője és az e melléklet 6. pontjában említett végrehajtó szerv képviselője alkotja. Az irányítóbizottság rendszeresen – legalább hathavonta – felülvizsgálja e határozat végrehajtását, többek között elektronikus távközlési eszközök használatával.

A projektek összköltsége 1 431 156,90 EUR.

9. A projektek becsült összköltsége és az uniós pénzügyi hozzájárulás

A projektek összköltsége 1 431 156,90 EUR.
